

Vaccineren tegen het West Nijl-virus Voorbarig of verstandig?

De laatste jaren is – na diverse uitbraken – de aandacht voor dierziektes toegenomen, zeker in de gevallen waarbij ook mensen besmet kunnen raken. Momenteel staat vooral het West Nijl-virus in de belangstelling. Na eerdere uitbraken in Afrika en de Verenigde Staten is de ziekte de laatste jaren ook in Italië en Oostenrijk aangetoond waarbij paarden zijn overleden. Met de toename van het aantal insecten is het tijd deze ziekte, die wordt overgedragen door muggen, nader onder de loep te nemen.

Het West Nijl-virus wordt net als bijvoorbeeld blauwtong door besmette insecten overgedragen. Blauwtong bij runderen en schapen wordt overgebracht door knutten (Culicoides soorten). Het West Nijl-virus bij paarden en mensen door muggen. Deze muggen worden besmet wanneer ze geïnfecteerde vogels prikken.

Was het West Nijl virus in het verleden alleen maar bekend in Afrika en Noord-Amerika, ondertussen is het al in Centraal Europa opgedoken en de verwachting is dat ook Nederland niet vrij zal blijven van deze ziekte. De vraag is: wannéér?

Voor de verspreiding van de infectie spelen muggen een grote rol. Zij brengen de ziekte tussen dieren, vogels en mensen over. Het virus kan zich zowel in de muggen als ook in de vogels vermeerderen. Mensen en paarden kunnen geïnfecteerd raken wanneer ze worden geprikt door een besmette mug.

Voor het West Nijl-virus zijn in Nederland de muggensoorten aanwezig die deze ziekte kunnen overdragen. Daarnaast heeft ons land via trekvogels contact met besmette gebieden.

Het importeren of reizen van paarden speelt geen rol omdat het paard een zogenaamde 'dead end host' oftewel eindgastheer is. Dat wil zeggen dat de vermeerdering van het virus in deze gastheren zo gering is dat muggen zich bij een bloedmaaltijd niet kunnen besmetten. Oftewel,

een paard of mens met West Nijl is dus niet besmettelijk.

Symptomen

Een infectie met het West Nijl-virus kan bij het paard volledig ongemerkt verlopen, maar ook duidelijke griepachtige symptomen veroorzaken. Het verschil in mate van ziek zijn berust voornamelijk op verschillen tussen de virusstammen. Daarnaast spelen de mate van besmetting en de weerstand van de gastheer een rol. Indien een paard wel symptomen vertoont dan zijn dat vaak slecht of niet eten, een geringe koorts (38,6 – 39,4°C) en sloomheid. Ook kan koliek het eerste klinische symptoom zijn. De neurologische symptomen kunnen heel variabel zijn en bijvoorbeeld beginnen met abnormale bewegingen of kreupelheid of juist met spiertrillingen, ataxie (lopen als een dronkenman), en/of veranderingen in het gedrag. Rustige paarden kunnen heel lastig worden en lastige paarden heel rustig bijvoorbeeld. In het ergste geval kunnen de paarden niet meer staan en komen te overlijden of moeten worden geëuthanaseerd. Deze symptomen lijken deels op die van de neurologische vorm van rhinopneumonie (EHV-1), maar zijn voor een dierenarts vaak wel te onderscheiden. Infecties met de neurologische vorm van rhinopneumonie treden vooral in het late najaar, winter en voorjaar op. Infectie met het West Nijl-

virus vertoont ook een seizoensgebonden patroon maar deze infectie is vooral aan het einde van de zomer (augustus, september) te verwachten. Dit is enerzijds gerelateerd aan de hoeveelheid muggen en anderzijds aan de temperaturen die nodig zijn voor succesvolle virusproductie in de mug.

Afweging

In 1960 is er al een uitbraak geweest van West Nijl in Frankrijk. Vanaf 1999 wordt de ziekte in Amerika gezien en vormt daar, zeker voor de mens, een probleem. Voor paarden zijn er echter in Amerika verschillende goede vaccins en daarom is het probleem bij paarden onder controle. De laatste jaren is West Nijl ook in Roemenie, Hongarije, Italië en Oostenrijk bij mensen en paarden voorgekomen en dus lijkt de ziekte langzaam maar zeker onze kant op te komen. Gelukkig is er sinds 2009 ook in Europa voor paarden een vaccin tegen West Nijl geregistreerd: Duvaxyn WNV® van Ford Dodge/Pfizer Animal Health. Het is dus mogelijk paarden te enten tegen het West Nijl-virus. Op de vraag of een paard wel of niet gevaccineerd moet worden, is geen pasklaar antwoord mogelijk. Voor paarden die internationaal reizen is vaccineren (twee injecties met ongeveer drie weken er tussen in) noodzakelijk. Voor paarden die in Nederland blijven is het echter een keuze van de eigenaar. Op dit moment

Het West Nijl virus wordt bij paarden en mensen overgebracht door muggen. De keuze voor wel of niet vaccineren is een overweging van de eigenaar. Sowieso is het natuurlijk altijd verstandig muggensteken te voorkomen door bijvoorbeeld een goede vliegendeken of muggenrepellent.

kan niemand voorspellen of de ziekte deze zomer wel of niet naar Nederland komt en zo ja hoe snel het virus zich zal verspreiden. Iedere eigenaar zal zelf zorgvuldig moeten afwegen of de kosten van de vaccinatie opwegen tegen het - op dit moment waarschijnlijk kleine - risico. Deze afweging is voor iedere eigenaar anders. Het advies van de faculteit Diergeneeskunde is momenteel om paarden, die in Nederland blijven maar

(heel) kostbaar zijn voor hun eigenaar (emotioneel en/of financieel) wel te laten vaccineren. Hierbij is het goed een aantal zaken in ogenschouw te nemen.

Vaccineren?

Ten eerste kan een eigenaar er voor kiezen om enkele paarden wel en de rest niet tegen het West Nile-virus te vaccineren. Bij influenza is dat heel onverstandig en dat

heeft te maken met infectiedruk. Als er op een stal of bedrijf een aantal paarden niet tegen influenza is gevaccineerd, dan kunnen die dieren influenza krijgen en vervolgens zulke hoge concentraties virus gaan uitscheiden dat gevaccineerde dieren toch nog ziek kunnen worden. Bij influenza moeten dus alle paarden op een bedrijf gevaccineerd zijn om een optimale bescherming te hebben. Bij West Nijl ligt dit anders. Paarden worden besmet door met het virus geïnfecteerde muggen, maar paarden die de ziekte krijgen zijn zelf niet besmettelijk voor andere paarden en ook niet voor muggen of mensen. Een eigenaar kan er dus voor kiezen om slechts enkele paarden zijn bedrijf te laten vaccineren en die dieren zijn dan goed beschermd. Het vaccineren tegen West Nijl is relatief duur, gemiddeld voor de eigenaar ongeveer twee keer zo duur als het vaccineren tegen influenza. Het is dus verstandig voor een eigenaar om goed te overwegen welke paarden hij wel tegen het risico wil beschermen en welke niet. Belangrijk om te weten voor fokkers: het vaccin mag ook gebruikt worden bij drachtige merries en bij merries met een veulen aan de voet.

Bescherming

De ziekte is nu nog niet in Nederland dus voor veel mensen zal een mogelijke uitbraak een 'ver-van-mijn-bed-show' zijn. Echter als het uitbreekt is het op dat moment waarschijnlijk (te) laat om met vaccineren nog een goede immuniteit op te bouwen. Er is immers pas drie weken na de tweede vaccinatie (dus zes weken na de eerste vaccinatie) sprake van goede bescherming. U kunt zich natuurlijk altijd laten informeren door uw dierenarts en zijn of haar advies vragen. Verder lopen paarden die buiten of in open stallen staan meer risico door muggen gebeten te worden dan paarden die altijd volledig binnen staan. Sowieso is het natuurlijk altijd verstandig muggensteken te voorkomen door bijvoorbeeld een goede vliegendeken of muggenrepellent.

Dit artikel is tot stand gekomen in samenwerking met dr. M.M. Sloet van Oldruitenborgh-Oosterbaan, departement Gezondheidszorg Paard van de faculteit Diergeneeskunde, Utrecht.